

29 006**Verslag van een bezoek van een delegatie aan Berlijn (12 tot 15 mei 2003)****Nr. 1****VERSLAG**

Vastgesteld 11 juni 2003

Van 12 tot en met 14 mei 2003 is in navolging van Istanbul 1996, Cancun 1998, Manilla 2000, de vierde mondiale bijeenkomst voor parlementariërs over Habitat in Berlijn gehouden.

Het forum van parlementariërs is in 1996 gestart ter voorbereiding op en ter ondersteuning van een conferentie van de Verenigde Naties over het voortgaande proces van verstedelijking en huisvesting, de zgn. Habitat II conferentie. In deze conferentie is overeenstemming bereikt over een mondiaal actieplan, waarin afspraken worden gemaakt ter bevordering van de duurzame ontwikkeling van steden en voldoende en geschikte huisvesting voor iedereen.

Op de conferentie waren in totaal 41 landen vertegenwoordigd. Het betrof de volgende landen: Algerije, Angola, Argentinië, Bangladesh, Brazilië, Cambodja, Cuba, Denemarken, Ecuador, Egypte, Equatoriaal Guineea, Finland, Duitsland, Griekenland, Honduras, Indonesië, Iran, Japan, Kazachstan, Kenia, Mali, Mexico, Marokko, Mozambique, Namibië, Nederland, Nederlandse Antillen, Nigeria, Pakistan, Peru, Filippijnen, Portugal, Roemenië, Senegal, Slovenië, Thailand, Turkije, Oeganda, Groot-Brittanië, Zuid-Afrika, Venezuela en de Verenigde Naties.

De Nederlandse delegatie bestond uit mevrouw Kruijssen, (PvdA) lid van de vaste commissie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer uit de Tweede Kamer en de heer De Beer, (VVD) lid van de vaste commissie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer uit de Eerste Kamer.

Doel van de conferentie

Inhoud geven aan en ervaring uitwisselen over het ontwikkelen en besturen van «duurzame steden». Behalve om de duurzame ontwikkeling van steden gaat het daarbij om concreet om het verbeteren van de huisvesting en leefomstandigheden van de bewoners van steden (i.c. hygiënische en veilige huisvesting, betere ruimtelijke ordening en planning, beschikken over eigen stuk grond en een eigen huis) in een wereld die wordt gekenmerkt door een voortgaand proces van verstedelijking.

In de conferentie werd dit doel uitgewerkt door:

- het analyseren en aanmoedigen van de rol en verantwoordelijkheid van parlementariërs,
- het bevorderen van de totstandkoming van wet- en regelgeving en beleid op het terrein van huisvesting, leefomstandigheden en duurzame ontwikkeling van steden,
- evalueren van de huidige situatie op het gebied van weten regelgeving m.b.t. het terrein van huisvesting, leefomstandigheden en duurzame ontwikkeling van steden op een landelijk en mondiaal niveau,
- aanmoedigen van communicatie en samenwerking tussen parlementariërs en het uitwisselen van ervaringen en know-how,
- het bevorderen van samenwerking tussen volksvertegenwoordigers op een nationaal en regionaal niveau.

Programma en discussie

Er is een aantal inleidingen gehouden over de Duitse aanpak en regels m.b.t. huisvesting en verstedelijking. Daarnaast heeft een aantal deskundigen gesproken over het beleid en aanpak t.a.v. verstedelijking en huisvesting in Zuid-Afrika, Filippijnen en Ecuador. Tenslotte heeft de directeur van het Habitat-programma van de VN gesproken over het beleid van de VN t.a.v. verstedelijking, duurzame steden, de betekenis en het belang van goed bestuur en de rol van parlementariërs daarbij. Hieronder volgt een korte impressie van deze inleidingen en de discussie tussen en met de parlementariërs.

De cijfers

Allereerst een aantal cijfers.

- Over 15 jaar zullen er 36 megasteden met meer dan 8 miljoen inwoners zijn. De meeste daarvan liggen in de ontwikkelingslanden.
- Binnen 30 jaar leeft de meerderheid van de wereldbevolking in (grote) steden.
- Tegenwoordig leven 935 miljoen mensen in sloppenwijken. Naar verwachting zal in 2050 van de 6 miljard stedelingen er 3 miljard mensen onder armoedegrens leven.
- In het kader van de Millenniumverklaring n.a.v. de top in Johannesburg hebben landen afgesproken dat in 2015 het aantal mensen dat kan beschikken over drinkwater is verdubbeld en dat in 2020 de levensstandaard van tenminste 100 miljoen bewoners van sloppenwijken is verbeterd.

Realiseren van duurzame steden is belangrijk

Verstedelijking heeft enorme consequenties voor het milieu, de beschikbaarheid van basisbehoeften (zoals water, elektriciteit, hygiëne), infrastructuur, werkgelegenheid, huisvesting, veiligheid, etc.

Aan het proces van verstedelijking zitten zowel bedreigingen als kansen. Als bedreigingen worden genoemd: sociale problemen, werkloosheid, financiële problemen en gebreken in de technische sociale infrastructuur. Daartegenover biedt verstedelijking kansen, zoals het vergroten van de potentie voor innovatie, opleiding en onderwijs, economische groei, creativiteit en culturele verscheidenheid.

Het creëren van «duurzame steden» is erg belangrijk. Duurzame steden bevorderen economische groei, bestrijden armoede, leggen verbanden met andere steden en het platteland en zoeken samenwerking met de private sector en de ngo's.

Ervaring uit meer dan 200 projecten en programma's van de VN leert dat met name een goed lokaal bestuur de sleutel is tot het bevorderen van duurzame verstedelijking. De VN wijst op het belang en streeft na het verbeteren van besluitvormingsprocessen, (financiële) planning, organiseren, monitoren, evalueren, benoemen en onderkennen van specifieke problemen in de steden. Inadequate supervisie en begeleiding bij de bouw van huizen en kantoren zijn nog steeds vaak het resultaat van arbitraire besluiten en corruptie.

De verstedelijking was een belangrijk thema op de mondiale conferentie over de stedelijke toekomst en armoedebestrijding («Urban 21»), waar 's werelds grootste steden in 2000 bij aanwezig waren. Op deze conferentie werd de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van lokaal bestuur en het belang van een goed lokaal bestuur.

Rol van parlementariërs

Duurzame ontwikkeling van steden vereist adequate democratische en constitutionele structuren in de ontwikkelingslanden. Goed bestuur moet voldoen aan democratische principes, respecteren van mensenrechten, transparante besluitvormingprocessen en verantwoorden van besluiten. Burgers moeten de mogelijkheid hebben hun eigen belangen na te streven.

Volgens de VN hebben de parlementariërs een belangrijke rol in het vormgeven en creëren van een goed bestuur van duurzame steden, het tot stand brengen van goede regelgeving en het beschikbaar stellen geld en capaciteit. Zij hebben namelijk ervaring met en kennis van democratische besluitvorming, lokaal bestuur en decentralisatie van structuren en regelgeving.

Parlementariërs moeten zich in hen land uitspreken over de implementatie van de Habitat-agenda.

Discussie

In de discussie werd naar voren gebracht dat er nauwelijks concrete, specifieke oplossingen naar voren zijn gebracht in de inleidingen. De inleidingen bleven beperkt tot algemene opmerkingen en opvattingen. Decentralisatie, duurzame steden, lokaal bestuur e.d. zijn algemene en abstracte begrippen. Wat in deze conferentie centraal zou moeten staan is de wijze waarop aan deze begrippen uitvoering kan worden gegeven.

M.a.w. welke randvoorwaarden zijn nodig om dit te kunnen realiseren.

Bovendien kunnen doelstellingen als lokaal bestuur en duurzaamheid alleen worden gerealiseerd indien voldoende capaciteit en deskundigheid aanwezig is. Dit vormt met name in de ontwikkelingslanden in Afrika een groot probleem. Voor Afrikaanse landen is het uitvoeren van de Habitat-agenda problematisch a.g.v. het nagenoeg ontbreken van onderwijs.

In de discussie werd tevens naar voren gebracht dat een goede planning en ruimtelijke ordening, creëren van werkgelegenheid buiten de stad, ondersteunen van de landbouwsector noodzakelijke elementen zijn om het proces van verstedelijking te sturen.

Tevens werd benadrukt dat duurzame steden niet moeten worden opgevat als een product, maar als een proces.

Een belangrijk onderwerp wat niet in de inleidingen naar voren is gebracht is het vergroten van de verantwoordelijkheid van de mensen door hen mogelijk te maken een eigen huis of een stuk land te verwerven.

Slotverklaring

Hieronder volgen de belangrijkste verplichtingen en toezeggingen die zijn gedaan in de conferentie:

1. Intensiveren en promoten van het Habitat II programma van de Verenigde Naties en de eerder in de voorgaande drie parlementaire bijeenkomsten gemaakte afspraken en verplichtingen
2. Benadrukken van het belang van ratificatie van het Kyoto-protocol en de snelle implementatie van het actieplan en afspraken van de WSSD in Johannesburg.
3. Aanmoedigen van de introductie en wijziging van de nationale regelgeving en beleid m.b.t. duurzame ontwikkeling van steden en adequate huisvesting.
4. Het werkprogramma zal de volgende acties benadrukken:
  - Het bevorderen, verspreiden en vaststellen van de toepassing van het Habitat-programma van de VN op een mondiaal, nationaal en regionaal niveau.
  - Het evalueren van de huidige situatie m.b.t. de wet- en regelgeving en beleid op het gebied van stedelijke ontwikkeling, huisvesting.
  - Het introduceren en aanpassen van wet- en regelgeving op het gebied van stedelijke ontwikkeling, huisvesting en het promoten van het instellen van regionale en nationale groepen van volksvertegenwoordigers.
  - Het intensiveren van communicatie tussen parlementariërs, waardoor kennis en ervaring tussen parlementariërs kan worden uitgewisseld.
  - Het bevorderen van de implementatie en naleving van nationale wet- en regelgeving m.b.t. goed bestuur voor duurzame steden.
  - Het bevorderen van de verspreiding van de informatie naar de maatschappij.
5. Een beroep doen op de regeringen om meer financiële middelen ter beschikking te stellen voor het realiseren het doel van de VN om het leven van 100 miljoen bewoners van sloppenwijken voor 2020. regeringen ertoe bewegen financiële middelen beschikbaar te houden en te stellen voor de VN-Habitat zodat armoede van de bewoners van de sloppenwijken kan worden verminderd.
6. De internationale en nationale financiële instellingen vragen deel te nemen in het financieren van Habitat-programma's, in het bijzonder in ontwikkelingslanden.

Inbreng van de Nederlandse delegatie

De concept-tekst van de slotverklaring heeft niet tot veel discussie tussen de landen geleid. Toch meende de Nederlandse delegatie, naast een aantal tekstuele aanpassingen en verbeteringen, een paragraaf in de slotverklaring te laten opnemen waarin de nadruk wordt gelegd op het belang van de implementatie en naleving van wet- en regelgeving m.b.t. de duurzame ontwikkeling van steden en het realiseren van voldoende en geschikte huisvesting. Deze passage is vervolgens aan de slotverklaring toegevoegd.

Mevrouw Kruijsen, lid van de PvdA-fractie, is gekozen in het bestuur van het forum van parlementariërs van het Europese continent. Ze zal de eerstvolgende vergadering van het presidium van het Europese continent, op 29 september in Straatsburg, bijwonen.

Tenslotte

De volgende conferentie zal in 2005 plaatsvinden in Algerije.

De griffier van de delegatie,
Van der Leeden